

BULETIN INFORMATIV

Cuprins

Moldova a obținut statutul de „țară candidată” la aderarea la Uniunea Europeană – ce urmează?

Comisia de la Veneția a emis încă două avize cu privire la Republica Moldova

Președinta Maia Sandu a refuzat reconfirmarea în funcție a 13 judecători

Actele ANI și hotărârile judecătorești pe marginea acestora – uniforme, și nu prea

Investigarea eficientă a maltratării încă reprezintă o problemă serioasă în Republica Moldova

Pe scurt

Despre CRJM

Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM) este o organizație necomercială care contribuie la consolidarea democrației și a statului de drept în Republica Moldova, cu accent pe justiție și drepturile omului. Suntem independenți și neafiliați politic.

SUSȚINE CRJM

MOLDOVA A OBȚINUT STATUTUL DE „ȚARĂ CANDIDATĂ” LA ADERAREA LA UNIUNEA EUROPEANĂ – CE URMEAZĂ?

La 23 iunie 2022, Consiliul European al Uniunii Europene a recomandat acordarea statutului de țări candidate pentru aderarea la UE Ucrainei și Republicii Moldova. Decizia vine după ce la începutul lunii martie, cele două țări, alături de Georgia, au depus cererea de aderare la UE. În urma depunerii cererii, Moldova a transmis și cele două părți ale chestionarului de aderare, un document ce cuprinde informații comprehensive despre legislația, economia și arhitectura sistemului public din Republica Moldova.

În cazul Republicii Moldova, Comisia Europeană a transmis deja o listă de nouă recomandări pe care trebuie să le întreprindă țara noastră pentru a începe negocierile de aderare. Patru din cele nouă condiții se referă la reforma justiției. În mod principal, Comisia a cerut Republicii Moldova (i) să asigure implementarea cu succes a reformei sectorului justiției, pentru a garanta independența, integritatea, eficiența, responsabilitatea și transparența sistemului; (ii) să îndeplinească angajamentul de a lupta împotriva corupției la toate nivelurile, luând măsuri decisive pentru investigații pro active și eficiente și un istoric credibil de urmăriri penale și condamnări (iii); să asigure „deoligarhizarea”, prin eliminarea influenței intereselor private în viața economică, politică și publică; precum și să (iv) realizeze reforme care să ofere servicii publice de calitate pentru cetățeni. Nu în ultimul rând, Comisia a recomandat Moldovei să asigure implicarea societății civile în procesul de luare a deciziilor.

Odată ce o țară obține statutul de „candidată la aderare”, aceasta urmează să parcurgă noi etape de evaluare, în care instituțiile UE verifică cât de pregătit este sistemul politic, economic și legislativ pentru aderarea la UE. Multitudinea criteriilor și regulilor de aderare sunt cunoscute sub denumirea de „criteriile de la Copenhaga”, care includ 33 de domenii. Aceste reguli cuprind în principal trei criterii: (i) politic – în care este evaluată stabilitatea instituțiilor care garantează democrația, statul de drept, drepturile omului, respectul și protecția minorităților; (ii) economic – în ce măsură o țară deține o economie de piață funcțională și capacitatea de a face față concurenței și forțelor pieței UE; și (iii) criteriul de implementare, adică capacitatea administrativă și instituțională a statului de a lua și implementa

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01

+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

Lupta împotriva corupției, reforma justiției și „deoligarhizarea” – temele de acasă în vederea inițierii negocierilor de aderare a Republicii Moldova la UE.

eficient angajamente, legislația și standardele *acquis-ului* comunitar.

Procesul de pre-aderare presupune că după îndeplinirea acestor condiții vor fi inițiate negocieri privind racordarea legislației și a sistemului public la rigorile UE pentru a corespunde criteriilor de la Copenhaga. Instituțiile UE vor monitoriza progresele înregistrate de către Republica Moldova și vor raporta periodic Uniunii Europene. În vederea facilitării procesului de implementare a reformelor, Republica Moldova va obține acces la noi instrumente și programe de finanțare.

Procesul de pre-aderare poate dura ani sau chiar decenii, în funcție de performanțele înregistrate ale fiecărui stat la nivel individual. În prezent, alături de Moldova și Ucraina, Albania, Macedonia de Nord, Muntenegru, Serbia și Turcia au statut de țări candidate, în timp ce Georgia, Kosovo și Bosnia și Herțegovina sunt țări potențiale candidate.

COMISIA DE LA VENEȚIA A EMIS ÎNCĂ DOUĂ AVIZE CU PRIVIRE LA REPUBLICA MOLDOVA

La 20 iunie 2022, Comisia de la Veneția a emis două avize referitoare la Republica Moldova. Primul se referă la [proiectul de lege](#) pentru modificarea legislației privind sistemul judecătoresc, iar al doilea vizează [Legea](#) cu privire la Procuratură. Opiniile Comisiei de la Veneția sunt în mare parte favorabile, însă conțin și recomandări în vederea îmbunătățirii proiectelor.

[Proiectul de lege](#) privind sistemul judecătoresc are ca scop alinierea legislației privind sistemul judecătoresc cu modificările constituționale care au intrat în vigoare la 1 aprilie 2022. Proiectul modifică cinci legi: [Legea privind organizarea judecătorească](#); [Legea privind statutul judecătorului](#); [Legea privind Consiliul Superior al Magistraturii](#); [Legea privind Curtea Supremă de Justiție](#); și [Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor](#). În [avizul](#) publicat la 20 iunie 2022, Comisia de la Veneția a salutat eliminarea perioadei de probă de cinci ani pentru judecători. Comisia de la Veneția a afirmat că stabilirea unor perioade de probă poate submina independența judecătorilor. Unificarea procedurii de numire a judecătorilor, care exclude implicarea Parlamentului, sunt în conformitate cu opiniile anterioare ale Comisiei, potrivit cărora implicarea Parlamentului ar putea duce la politizarea numirii judecătorilor. O altă modificare agreată de Comisie este transferarea competenței de numire a președinților și vicepreședinților instanțelor către Consiliul Superior al Magistraturii (CSM). În conformitate cu [proiectul articolului 16 alin. \(3\) din Legea privind organizarea judecătorească](#), președinții și vicepreședinții instanțelor vor fi numiți de către CSM, fără a fi nevoie de decretul Președintelui Republicii.

Proiectul prevede că, în procesul de elaborare, aprobare și modificare a bugetului instanțelor judecătorești, se solicită avizul consultativ al CSM. Comisia de la Veneția a salutat această modificare, reiterând că implicarea

CSM în procesul bugetar privind sistemul judecătoresc (sub forma unui aviz consultativ) sporește independența financiară a sistemului judecătoresc și este în conformitate cu poziția bine stabilită a Comisiei.

Proiectul de lege schimbă componența CSM și introduce o procedură diferită de alegere a membrilor acestuia. Conform modificărilor la [articolul 122 alin. \(1\) din Constituție](#), în vigoare din 1 aprilie 2022, CSM este constituit din doisprezece membri: șase judecători aleși de Adunarea Generală a Judecătorilor și șase persoane neafiliate politic care nu activează în cadrul organelor puterii legislative, executive sau judecătorești. Comisia a afirmat că această dispoziție respectă standardele internaționale. În ceea ce privește alegerea membrilor nejudicătorești ai CSM, proiectul prevede că cei șase membri ai CSM vor fi selectați „în mod deschis și transparent” de către Comisia juridică a Parlamentului, în baza unui „concurș public”. Ei vor fi numiți cu votul a 3/5 din deputații aleși. Comisia a menționat necesitatea reglementării în lege a transparenței procedurii de selectare de către Parlament a membrilor nejudicătorești ai CSM și introducerea unui alt mecanism de depășire a situației în care 3/5 din voturile deputaților nu sunt obținute de către candidați.

Comisia a mai recomandat excluderea Președintelui Republicii Moldova din procesul de transferare a judecătorilor la o instanță de același nivel sau la o instanță inferioară. Articolul 20 din [Legea privind statutul judecătorilor](#) urmează să fie modificat pentru a stipula, în special, că transferul unui judecător la o instanță de același nivel sau la o instanță inferioară se face de către CSM, fără implicarea Președintelui țării. Comisia a menționat că valoarea adăugată a implicării președintelui în acest proces este neclară și poate cauza întâzieri nejustificate. Comisia a mai fost de acord cu competența CSM de a respinge, printr-o decizie motivată, propunerea Colegiului pentru Selecția și Cariera Judecătorilor (CSCJ) privind numirea președinților și vicepreședinților instanțelor. În prezent, dacă un candidat a fost selectat pentru un post de președinte sau vicepreședinte de către CSCJ în urma unui concurs, respectivul candidat poate fi respins de CSM doar în baza unei liste limitată de motive. Comisia a mai recomandat limitarea posibilității revocării membrilor CSM, prin menționarea în lege a faptului că aceștia pot fi revocați doar pe baza unor sancțiuni disciplinare grave, a unor condamnări penale definitive sau a imposibilității obiective de a-și exercita atribuțiile. Comisia a insistat asupra faptului ca procedurile și criteriile de demitere să fie stabilite în Constituție.

În [avizul](#) care se referă la Legea cu privire la Procuratură, Comisia de la Veneția a punctat că amendamentele pun în aplicare majoritatea recomandărilor cheie din [avizul din 2021](#). Astfel, în pofida drepturilor limitate ale acestuia, Comisia a salutat includerea Procurorului General în componența Consiliului Superior al Procurorilor (CSP). Ca urmare a acestei modificări, CSP va fi constituit din 13 membri, dintre care 4 din oficiu, 5 procurori aleși și 4 reprezentanți ai societății civile desemnați de către Președintele Republicii, Parlament, Guvern și Academia de Științe a Republicii Moldova. Comisia de la Veneția a constatat că alcătuirea CSP este în concordanță cu recomandările anterioare. Aceasta este suficient de pluralistă, iar procurorii aleși de către colegii lor reprezintă o „parte

Comisia de la Veneția susține ca numirea președinților instanțelor judecătorești și transferul judecătorilor între instanțele de același nivel să fie făcute fără implicarea Președintelui țării.

importantă” a CSP. O altă modificare ce corespunde recomandărilor Comisiei de la Veneția este necesitatea ca în Comisia de evaluare a Procurorului General să existe membri din rândul procurorilor, iar concluziile Comisiei de evaluare vor avea un caracter consultativ, în timp ce decizia de revocare a Procurorului General din funcție pentru performanțe insuficiente va aparține CSP.

Comisia de la Veneția a salutat totodată și modificările privind eliminarea suspendării automate a adjuncților Procurorului General în cazul suspendării Procurorului General. [Articolul 18](#) din Legea cu privire la procuratură prevede că suspendarea mandatului adjuncților Procurorului General se decide de la caz la caz. În cazul în care un adjunct rămâne în funcție, acesta nu poate interveni în cauzele penale care ar viza Procurorul General suspendat.

Comisia de la Veneția a formulat câteva recomandări în vederea îmbunătățirii proiectului. O primă recomandare se referă la specificarea în lege a faptului că Procurorul General poate refuza furnizarea informațiilor către Comisia de evaluare, dacă dezvăluirea acestora poate periclita succesul investigației. Modificările din august 2021 au introdus un nou mecanism de evaluare ad-hoc a performanțelor profesionale ale Procurorului General. Comisia de la Veneția a observat că această nouă procedură este destul de neobișnuită. Aceasta a recunoscut că nu este exclus ca, pe lângă demiterea Procurorului General pentru o infracțiune sau o abatere disciplinară, mandatul acestuia să poată fi încetat în cazuri de performanță slabă evidentă. Comisia a recomandat să se precizeze în lege principalii indicatori de performanță și să se explice o diferență dintre aceștia și încălcările disciplinare. În plus, Comisia a mai recomandat ca suspendarea Procurorului General printr-o decizie a președintelui CSP să fie posibilă numai atunci când CSP nu se poate reuni din motive obiective și doar până la următoarea ședință a CSP. În ceea ce privește adjuncții Procurorului General, selectați de către CSP, Comisia a recomandat ca aceștia să îndeplinească temporar atribuțiile Procurorului General suspendat, fără a fi nevoie de numirea unui Procuror General interimar.

PREȘEDINTA MAIA SANDU A REFUZAT RECONFIRMAREA ÎN FUNCȚIE A 13 JUDECĂTORI

La 1 aprilie 2022, au intrat în vigoare mai multe [modificări ale Constituției](#), printre care și excluderea termenului inițial de cinci ani de numire în funcția de judecător, cerință care, potrivit Comisiei de la Veneția, submina independența judecătorilor. Totuși, această modificare nu se aplică judecătorilor al căror mandat inițial de cinci ani a expirat până la 1 aprilie 2022.

Circa 40 de judecători aveau mandatul expirat la 31 martie 2022. Ei primeau salariu, însă nu aveau dreptul de a examina dosare, deoarece mandatul lor expirase. Numărul atât de mare se datora faptului că evaluarea performanțelor acestora, obligatorie pentru reconfirmare în funcție, nu a fost efectuată

Deciziile Președintelui privind refuzul de numire sau promovare a judecătorului trebuie motivate temeinic și bazate pe probe care să confirme incompatibilitatea persoanei cu funcția de judecător. Președinția nu a operat public cu asemenea probe.

deoarece Colegiul privind evaluarea performanțelor judecătorilor nu era funcțional. Mandatul membrilor acestuia era de asemenea expirat. La 10 martie 2022, Parlamentul Republicii Moldova a soluționat situația prin [Legea nr. 47](#), prin care Consiliul Superior al Magistraturii (CSM) înaintea Președintelui Republicii Moldova propunerile de reconfirmare a judecătorilor în funcție fără evaluarea performanțelor. În cadrul ședinței din 29 martie 2022, Plenul CSM a amânat examinarea cererilor celor 40 de judecători care solicitau reconfirmarea în funcție, pentru a clarifica unele aspecte prevăzute la Art. II din [Legea nr. 47](#).

Între timp, la 10 martie 2022, Parlamentul a adoptat [Legea nr. 26](#), prin care a extins mandatul membrilor CSM, care expirase la începutul anului 2022. La 30 martie 2022, Curtea Constituțională (CC), fiind sesizată de deputatul socialist Vasile BOLEA, a suspendat art. 15 alin. (12) din [Legea nr. 26](#), iar la 7 aprilie 2022 [a explicat](#) că un CSM cu mandatul expirat nu poate adopta hotărâri care se referă la numirea, transferarea, detașarea, promovarea în funcție și aplicarea de măsuri disciplinare față de judecători, precum și cu privire la numirea judecătorilor CC. Totodată, CC a notat că acest lucru nu exclude competența CSM de a înainta Președintelui țării propunerile de reconfirmare în funcție a judecătorilor până la atingerea plafonului de vârstă, dacă termenul inițial de numire în funcție al acestora a expirat până la 1 aprilie 2022.

La 15 aprilie 2022, CSM [a prezentat](#) Președintei Republicii Moldova lista celor 40 de magistrați pentru a fi reconfirmați în funcție. La începutul lunii iunie 2022, Președinția, printr-un [demers](#) expediat CSM, a respins candidaturile a 13 judecători, pe motiv că aceștia „nu corespund dezideratelor de integritate și reputație ireproșabilă, imaginea lor fiind afectată de carențe etice și deontologice”. Motivarea Președinției a fost destul de generală, fără a se face trimitere la cazuri concrete sau judecători concreți. [Conform Președintei](#), lista de candidaturi respinse ar putea să fie lărgită cu alți judecători din lista celor 40 înaintați de CSM. Instituția prezidențială a motivat că luarea deciziei în privința acestora se lungește din cauză că judecătorii nu au fost supuși evaluării extraordinare (cerință exclusă prin [Legea nr. 47](#) din 10 martie 2022), iar CSM a fost lipsit de posibilitatea de a examina candidații. În lista celor 13 judecători respinși sunt nume de magistrați care au luat decizii controversate, dar și judecători care nu au fost vizați în investigații jurnalistice pentru lipsă de integritate și profesionalism. Ca urmare a acestei decizii, Președinta Sandu a fost [acuzată](#) de lipsă de transparență și de continuarea practicii vicioase mai vechi de respingere a propunerilor CSM fără probe convingătoare.

Potrivit noilor modificări în Constituție, care au intrat în vigoare la 1 aprilie 2022, judecătorii instanțelor judecătorești se numesc în funcție până la atingerea plafonului de vârstă, de către Președintele Republicii Moldova, la propunerea CSM. Președintele poate respinge o singură dată candidatura propusă de către CSM, iar propunerea repetată a CSM este obligatorie pentru Președinte. Prin urmare, noul CSM urmează să examineze motivele invocate de șefa statului și să decidă care din candidații respinși sunt propuși repetat pentru reconfirmare în funcție. În caz contrar, judecătorii urmează a fi demși.

Din 508 de încălcări constatate de ANI, doar 31 se referă la deputați, miniștri, procurori sau judecători.

ACTELE ANI ȘI HOTĂRÂRILE JUDECĂTOREȘTI PE MARGINEA ACESTORA – UNIFORME, ȘI NU PREA

La 23 iunie 2022, CRJM a lansat un studiu în care a analizat uniformitatea actelor de constatare ale Autorității Naționale de Integritate (ANI) și a practicii judecătorești cu privire la acestea.

CRJM a analizat 873 de acte ale ANI publicate din 1 iulie 2018 până la 1 martie 2022. Mai mult de jumătate dintre ele (508) – 58% constată încălcarea unui regim de integritate. Cel mai des a fost constatată existența conflictelor de interese – 308 acte și a incompatibilităților de funcții – 152 de acte. Cele mai multe abateri au fost constatate în cazul primarilor și consilierilor locali – 50%, în timp ce deputații, miniștrii, procurorii și judecătorii se regăsesc în doar 6% din actele publicate.

Potrivit raportului, 26% din controalele efectuate (230 de acte) se referă la regimul averilor și intereselor personale. Dintre acestea, doar în 3% (25 de acte) a fost constatată o diferență substanțială între veniturile obținute și averea deținută, iar 2% (15 acte) se referă la declararea neconformă a averii. Din actele ANI este dificil de stabilit dacă inspectorii de integritate au o practică uniformă în efectuarea controalelor averii. În unele acte sunt tabele cu rulajul mijloacelor bănești din conturile bancare ale subiectului, în alte acte asemenea date sau motivare în acest sens lipsește. Multe alte acte sunt în general anonimizate excesiv, ceea ce nu permite unui observator să înțeleagă în detaliu argumentele inspectorilor de integritate.

Circa 30% din actele publicate au fost emise de către trei din cei 20 de inspectori de integritate. Această discrepanță ar putea sugera că, în pofida sistemului automatizat e-Integritate, în cadrul ANI există probleme în ceea ce privește distribuția aleatorie a cauzelor. Aceste probleme au fost ulterior confirmate și de actuala conducere a ANI.

În cadrul cercetării au fost analizate toate cele 31 de hotărâri ale Curții Supreme de Justiție (CSJ) adoptate în perioada 1 iulie 2018 – 1 martie 2022, precum și soluțiile date de instanțele de apel și fond în dosarele ce vizează actele ANI. Analiza nu a constatat divergențe serioase în cauzele cu privire la conflictele de interese și a incompatibilităților.

În perioada 1 iulie 2018 – 1 martie 2022, niciun dosar privind nedeclararea averii nu a ajuns la CSJ. Cele 31 de dosare examinate de CSJ se referă la conflicte de interese și incompatibilități. Acest fapt sugerează că examinarea dosarelor privind averea funcționarilor publici durează mult, sau chiar se tergiversează în unele cazuri.

CRJM a constatat că actele ANI au fost anulate cu precădere în cazul demnitarilor de rang înalt. În cazul acestora, au fost anulate patru din cele cinci acte ale ANI, iar în cazul altor funcționari au fost anulate doar nouă din 26 de acte ale ANI. Acest fapt sugerează că fie funcționarii de rang înalt au avut avocați mai buni, fie ANI nu a reușit să probeze abaterea, sau că

judcătorii sunt mai indulgenți în privința funcționarilor de rang înalt. La fel, patru acte ANI au fost anulate pentru omiterea termenului de emiteră a acestora, stabilit de [Codul Administrativ](#). În mod surprinzător, două acte ale ANI au fost anulate deoarece nu au fost „contrasemnate” de conducerea ANI, chiar dacă o asemenea procedură nu este prevăzută de lege. O asemenea practică de invalidare creează premise pentru anularea majorității actelor emise de ANI.

INVESTIGAREA EFICIENTĂ A MALTRĂTĂRII ÎNCĂ REPREZINTĂ O PROBLEMĂ SERIOASĂ ÎN REPUBLICA MOLDOVA

La 7 iunie 2022, Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CtEDO) a pronunțat hotărârea în cauza [Boboc și alții](#). Cauza se referă la [decesul lui Valeriu BOBOC](#) în rezultatul intervenției poliției împotriva protestatarilor din aprilie 2009 și la modul cum a fost efectuată investigația cu privire la deces. CtEDO a constatat încălcarea art. 2 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (CEDO) (dreptul la viață) având în vedere întârzierile inexplicabile în examinarea înregistrărilor video ale intervenției poliției care arătau maltratarea lui Boboc, omisiunea instituirii unui sistem de identificare post-factum a polițiștilor mascați, precum și interzicerea totală a accesului avocaților la materialele dosarului.

Republica Moldova este frecvent condamnată la CtEDO pentru încălcarea art. 3 din CEDO (interzicerea torturii). CRJM a elaborat o [sinteză a tuturor violărilor art. 3 din CEDO](#) comise de către Republica Moldova. Până la 1 iunie 2022, CtEDO a pronunțat 119 hotărâri prin care a constatat 169 de violări comise de statul nostru. Majoritatea se referă la aplicarea maltratării (38), investigarea defectuoasă a acesteia (42) și condițiile proaste de detenție (48).

CRJM a [elaborat și un infografic](#) din care rezultă că documentarea torturii și a maltratării nu este întotdeauna realizată eficient, ceea ce face dificilă tragerea la răspundere a vinovaților. Chiar dacă numărul plângerilor de maltratare s-a redus cu 50% în ultimul deceniu (de la circa 1,000 în 2009 la 500 în 2021), numărul acestora rămâne destul de mare. În anul 2021, procurorii au pornit investigații pe marginea a doar 9% din plângerile primite, iar rata de condamnare reală a tortionarilor este și mai mică, fapt ce generează impunitatea. Persoanele suspectate de aplicarea maltratării foarte rar sunt suspendate din funcție, iar autoritățile nu dețin informații privind aplicarea acestei măsuri.

La 26 iunie, când în fiecare an este marcată Ziua Internațională a ONU pentru Susținerea Victimelor Torturii, CRJM, împreună cu alte organizații ale societății civile, [a publicat un apel](#) către autoritățile naționale prin care se solicită îndeplinirea tuturor angajamentelor internaționale asumate pentru a preveni maltratarea și pentru a susține victimele maltratării. Printre altele, organizațiile recomandă transferarea serviciilor medicale din centrele de detenție din subordinea Ministerului Afacerilor Interne și a Administrației

În anul 2021, procurorii au pornit investigații pe marginea a doar 9% din plângerile primite pe maltratare, iar rata de condamnare reală a tortionarilor este și mai mică, fapt ce generează impunitate.

Naționale a Penitenciarelor în subordinea Ministerul Sănătății, precum și urgentarea construirii unui nou penitenciar în mun. Chișinău, pentru a evita condițiile inumane și supraaglomerarea din Penitenciarul nr. 13.

I PE SCURT

La **25 mai 2022**, așa-numitul „Soviet Suprem” al regiunii transnistrene a **votat** în a doua lectură modificări la Codul penal local. Conform noilor modificări, persoanele care se vor adresa la instituțiile naționale străine, inclusiv cele ale Republicii Moldova sau internaționale, cu privire la abuzurile comise de reprezentanții structurilor din stânga Nistrului, riscă până la 10 ani de închisoare. Biroul Politici de Reintegrare a reacționat cu o declarație în care **condamnă** această decizie și **îndeamnă** factorii de decizie din Transnistria să renunțe la incriminarea acestei acțiuni, în caz contrar, aceștia vor răspunde legal.

O investigație publicată de **Ziarul de Gardă** la **2 iunie 2022** identifică diferențe substanțiale dintre informațiile prezentate de către Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale (ARBI) și Serviciul Fiscal de Stat în privința banilor care ajung în bugetul de stat de pe urma indisponibilizării bunurilor de către ARBI. Potrivit investigației, în perioada 2019-2021, în bugetul de stat au ajuns MDL 11.9 milioane de pe urma sechestrelor aplicate de ARBI, sau de trei ori mai puțin decât cifrele anunțate de Ministerul Finanțelor - MDL 30.7 de milioane. Sumele care au ajuns în bugetul de stat reprezintă de fapt mai puțin de 1% din totalul sumelor indisponibilizate de către ARBI – peste MDL 5 miliarde de lei. Randamentul „scăzut” al eficienței ARBI s-ar datora instanțelor de judecată și procurorilor care ajung să anuleze sechestrele aplicate.

La **8 iunie 2022**, **Guvernul l-a numit prin detașare**, pe un termen de 4 ani, pe Dumitru OBADĂ în funcția de Agent guvernamental, reprezentant al Republicii Moldova în fața Curții Europene a Drepturilor Omului. Obadă **este procuror de carieră**, activând de 11 ani în funcția de procuror. El este lector universitar și formator la Institutul Național al Justiției în domeniul penal și procesual penal. Numirea lui Obadă a fost posibilă după ce la 13 iunie 2022 Consiliul Superior al Procurorilor **a dat acordul** pentru detașarea acestuia. Funcția de Agent guvernamental a rămas vacantă la 28 martie 2022 după ce Oleg ROTARI, fostul Agent Guvernamental, și-a dat demisia.

La **8 iunie 2022**, Curtea Supremă de Justiție a emis o **decizie** prin care a respins recursul Primarului General al Municipiului Chișinău, Ion CEBAN și a menținut **decizia** din 4 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, care prevedea aplicarea edilului capitalei a amenzii de MDL 7500 pentru neexecutarea **hotărârii** din 24 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani și a **deciziei** din 13 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău. Cele din urmă vizau restabilirea lui Valentin VDOVICENCO în funcția de vice-pretor al sectorului Râșcani La 10 iunie 2022, Curtea de Apel Chișinău **i-a cerut** primarului capitalei să respecte

„caracterul obligatoriu al hotărârilor judecătorești”. Reacția instanței de apel a venit după ce primarul de Chișinău și-a manifestat la 4 mai 2022 dezacordul față de hotărârea magistraților Curții de Apel Chișinău.

La **19 iunie 2022**, Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești (AAIJ) a publicat un raport privind repartizarea aleatorie a dosarelor în instanțele de judecată în primele patru luni (ianuarie – aprilie) ale anului 2022. Potrivit raportului, peste 91% din totalul dosarelor parvenite au fost distribuite aleatoriu o singură dată, în timp ce 9% din dosare au fost repartizate de cel puțin două ori. Deși, față de perioadele anterioare, datele despre distribuirea aleatorie per general sunt pozitive, datele din Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor (PIGD) arată o rată înaltă de repartizare repetată. Cele mai multe cazuri de repartizare repetată au fost înregistrate la Curtea de Apel Chișinău, Curtea Supremă de Justiție, Curtea de Apel Bălți și Curtea de Apel Cahul.

La **21 iunie 2022**, magistrații Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, au prelungit cu încă 30 de zile mandatul de arestare la domiciliu a fostului Președinte Igor DODON. Acesta este bănuț de corupere pasivă, acceptarea finanțării partidului politic de către o organizație criminală, trădare de Patrie și îmbogățire ilicită. La 29 iunie 2022, magistrații Curții de Apel Chișinău au respins recursul lui Dodon împotriva hotărârii din 21 iunie. La 27 iunie 2022, Procuratura Generală a anunțat că fostul Președinte Igor DODON a fost pus sub învinuire pe un nou capăt de acuzare, privind depășirea atribuțiilor de serviciu în cadrul dosarului penal denumit „Energocom”. Potrivit procurorilor, în 2008, deținând funcția de ministru al Economiei, Dodon a semnat avizul în baza căruia SA „Energocom” a încheiat un contract privind procurarea energiei electrice pentru Republica Moldova cu o companie intermediară, chiar dacă SA „Energocom” avea deja încheiate două contracte de furnizare a energiei electrice la un preț mai mic cu 29%. Statul a fost prejudiciat astfel cu circa USD 12,000,000, mijloace bănești care au fost transferate pe conturile unor companii off-shore. Aceste acțiuni au dus la majorarea tarifelor la energia electrică, afectând cetățenii Republicii Moldova.

La **24 iunie 2022**, Judecătoria Chișinău, sectorul Buiucani, pe rolul căreia se află examinarea dosarului penal împotriva lui Igor POPA, fostul procuror-șef al Oficiului Ciocana, a decis, la solicitarea lui Popa, examinarea în continuare a dosarului acestuia în ședință închisă. Motivele acestei decizii încă nu sunt cunoscute, deoarece hotărârea judecătorească încă nu a fost motivată. Încheierea dată nu poate fi contestată. Procuratura Anticorupție a pledat împotriva examinării cauzei penale în ședință închisă. Cauza penală în privința lui Igor POPA a ajuns în judecată în ianuarie 2022 și conține cinci capete de acuzare privind îmbogățirea ilicită.

La **27 iunie 2022**, Autoritatea Națională de Integritate (ANI) a încetat procedura de control al averii și intereselor personale în privința lui Vladislav CLIMA, ex-judecător și ex-președinte al Curții de Apel Chișinău. Inspectorul de integritate nu a stabilit „omisiuni, date incomplete sau eronate” admise de către Vladislav CLIMA în declarațiile de avere pentru perioada anilor 2014-2021. Totodată,

inspectorul de integritate a verificat și averea și cheltuielile declarate de fostul președinte al Curții de Apel Chișinău și a constatat că aceasta este pe deplin justificată.

La **28 iunie 2022**, ANI a **încetat procedura de control** al averii și intereselor personale și în privința deputatului socialist Bogdan ȚÎRDEA. Inspectorul de integritate nu a depistat o diferență substanțială între averea și cheltuielile declarate de ȚÎRDEA pentru perioada 9 decembrie 2014 – 26 iunie 2020. În mod surprinzător, deși a încercat să stabilească valoarea casei cumpărate de Țîrdea, deoarece valoarea declarată părea diminuată, evaluarea nu a fost efectuată pe motiv că Țîrdea a refuzat oferirea accesului expertului în clădire.

La **30 iunie 2022**, Procurorii din cadrul Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale (PCCOCS) **au anunțat** despre efectuarea perchezițiilor la domiciliul fostului ministru al Afacerilor Interne, Alexandru JIZDAN. Fostul ministru este vizat într-o cauză penală pornită pe suspiciunea de îmbogățire ilicită și abuz de serviciu. Alexandru JIZDAN **se declară nevinovat** și a anunțat disponibilitatea sa de a colabora cu ancheta.

I ECHIPA CRJM

Vladislav GRIBINCEA
Președinte

Aurelia CELAC
Manager financiar și contabil

Oxana BRIGHIDIN
Consilieră juridică

Olga CORTAC
Directoare a Serviciului Administrativ

Ilie CHIRTOACĂ
Consilier juridic

Alina FRIMU
Asistentă a Serviciului Administrativ

Daniel GOINIC
Consilier juridic

Dumitru JOMIR
Coordonator de Comunicare

Victoria MEREUȚĂ
Consilieră juridică

Daniel STANCIU
Specialist în Comunicare

Acest buletin informativ a fost elaborat cu sprijinul financiar oferit de Departamentul de Stat al Statelor Unite ale Americii. Opiniile, constatările și concluziile formulate în document aparțin CRJM și nu reflectă în mod necesar poziția Departamentului de Stat al Statelor Unite ale Americii.

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01

+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

